

Severi Strömberg, Inspan Oy

Viite: Lausuntopyyntö 4.7.2025

Asia: Heinola, Järvi-Suomen Energian sähköverkon saneeraus Marjokorpi–Hujanlahti-alueella

Inspan Oy on laatimassa Järvi-Suomen Energian sähköverkon saneeraussuunnitelmaa Heinolan kaupungin Marjokorven ja Hujanlahden alueilla. Suunnittelualue sijaitsee Heinolan kirkonkylän itäpuolella, Konniveden ympäristössä. Alue rajautuu pohjoisessa Muikkusalmentien kohdalle, etelässä Isosaaren eteläosaan, idässä Laviamäen ja Riihimäen länsipuolelle ja lännessä Kirkkoselälle ja Iso Palosaareen. Saneerauksen tarkoituksena on asentaa uusia maakaapeleita, purkaa vanhoja ilmalinjoja sekä rakentaa uusia muuntamoita.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu hankesuunnitelman heinäkuussa 2025 toimitetusta aineistosta seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueen muinaisjäännöksistä ei ole olemassa ajantasaista tietoa. Maastoinventoinnin kohdealueena se on ollut viimeksi yli 20 vuotta sitten (Poutiainen, Hannu 2003. *Heinola. Arkeologinen täydennysinventointi*. Lahden kaupunginmuseo.). Alueen muinaisjäännöstiedot tulisi siten saattaa ajan tasalle. Inventointia ei kuitenkaan edellytetä saneeraushankkeen yhteydessä.

Tämänhetkisen tiedon pohjalta suunnittelualueella sijaitsee yksi mahdollinen muinaisjäännös, joka tulee huomioida hankkeessa. Kouvolantien ja Uittimensalmen välissä sijaitseva *Hujansalo* (muinaisjäännösrekisterin tunnus 1000023943) on historiallisen ajan kyläpaikka, jonka ensimmäinen maininta on vuodelta 1494. Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa, vaan se on paikannettu historiallisten karttojen perusteella (Tikkala, Esko; Taipale, Päivi ja Sorvali, Eetu 2012. *Päijät-Hämeen maakuntakaava. Historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi*. Lahden kaupunginmuseo, s. 20.), joten kohteen raja-antava on suuntaa antava.

Kyläpaikan kohdalle on suunnitelmakarttaan merkitty uusi maakaapeli, purettava ilmalinja ja suojelualueen lähiympäristöön uusi muuntamo. Museo edellyttää, että muinaisjäännösalueella ja sen välittömässä lähiympäristössä kaikki kaivuutyöt tehdään arkeologin valvonnassa. Lausunnon ohessa on karttaliite, johon valvottavat alueet on merkitty tämänhetkisten suunnitelmien pohjalta. Arkeologisen valvonnan voi tilata haluamaltaan arkeologian toimijalta. Lista arkeologian alan konsulteista löytyy Museoviraston internetsivuilta (kohdasta *Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen*).

Mikäli valvonnassa tulee vastaan selviä merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä, on valvojan arkeologin otettava yhteyttä alueelliseen vastuumuseoon, joka tekee yhdessä Museoviraston kanssa päätöksen siitä, edellytetäänkö laajempaa arkeologista tutkimusta vai riittääkö kaivuutöiden yhteydessä tehtävä dokumentointi ja arkeologinen tutkimus. Valvonnan on täytettävä Museoviraston määrittämät laatuvaatimukset niin kenttätöistä, dokumentoinnista kuin raportoinnista. Arkeologisen valvonnan raportti on lähetettävä alueelliselle vastuumuseolle arvioitavaksi.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Sähköverkon saneeraus sijoittuu osittain Hujansalon kulttuurimaisemaan (MaMa 2024), joka on Heinolan järwiseudun maisematyyppin maisema-alue. Alueelle on tyypillistä vesistöt ja niitä reunustavat metsäiset selänteet. Alueeseen sisältyy maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, Hujansalo (MARY 2024). Hujansalon kylä on yksi Konniveden edustavimmista rantakylästä, joka on sijoittunut sekä historiallisen vesireitin että erätien varteen. Hujansalon ratsutilasta 1600-luvulta lähtien muotoutunut kylä peltoineen muodostaa kumpuilevan maisema-alueen. Alueen lähekkäin sijaitsevilla tilakeskuksilla on runsaasti vanhaa, 1800-luvulle periytyvää rakennuskantaa. Alue ulottuu aina Matalalahdesta Savinenlahteen saakka ja rajautuu pohjoisessa Länänpeltoon, Kuuselaan, Joenpohjaan ja Laviämäkeen.

Kulttuuriympäristön avainkohteita on Aatamilan pitkänurkkainen päärakennus on 1840-luvun puolivälistä sekä Laviämäki, joka on rakennettu 1870-luvulla. Lähekkäin ja osin näköetäisyydelle sijoittuvat tilakeskukset muodostavat viljelymaisemineen ja rantapeltoineen arvokkaan kokonaisuuden. Hujansalon kulttuurimaiseman alueelle sijoittuvat muuntamot ovat:

- Aatamila
- Kirkkokallio 1 ja 2

Isosaaren itärannalla, Hujansalon kylän eteläpuolella, sijaitseva Saaren tilakeskus paikallisesti merkittävä rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti arvokas kohde (KUKUSE 2006). Viljelysten keskellä olevaan avoimeen pihaan johtaa pitkä koivukuja. Tilakeskuksen hyvin säilynyt rakennuskanta ja rantaan avautuva maisema muodostavat arvokkaan kokonaisuuden.

Saaren tilakeskuksen alueelle sijoittuvat muuntamot ovat:

- Laatinniemi

Suunnittelualueen pohjoisosissa sijaitseva Marjokorpi on yhtä lailla paikallisesti merkittävä rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti arvokas tila (KUKUSE 2006). Marjokorven vuonna 1817 lohkottu tila sijaitsee irrallaan Hujansalon vanhasta kylästä Imjärvelle ja Paasoon johtavan tien

varrella. Pihapiiri on maisemallisesti komealla paikalla viljelymaisemaan rajoittuvan mäen laella. Tilan vanha uusklassistinen päärakennus lienee tilan perustamisen ajoilta. Tilakeskus oli mainittu maakunnallisesti arvokkaana Lauri Putkosen inventoinnissa 1983. Marjokorven tilan alueelle sijoittuvat muuntamot ovat:

- Vierunmäki 1

Muuntamot, jotka sijoitetaan kulttuuriympäristökohteiden läheisyyteen, tulee asemoida niin, etteivät ne aiheuta maisemallista haittaa tai heikennä kohteen rakennushistoriallisia arvoja. Koko suunnittelualueella tulee välttää muuntamoiden sijoittelua pihapiirien välittömään läheisyyteen sekä avoimille peltoaukioille - arvoalueilla tämä on ensiarvoisen tärkeää. Sijoituspaikaksi soveltuu esimerkiksi metsäalueiden reunat. Edellä mainitut kulttuuriympäristökohteiden välittömään läheisyyteen sijoittuvat muuntamot tulee verhota alueen ilmeeseen sopivalla tavalla, esimerkiksi punamullan sävyiseksi maalatulla pystylautaverhouksella. Erityistä huomiota tulee kiinnittää Aatamilan läheisyyteen sijoittuvien muuntamojen asemointiin. Museolle tulee toimittaa tarkempi suunnitelma em. Hujansalon kulttuurimaiseman alueelle sijoittuvista muuntamoiden ulkoasusta (Aatamila, Kirkkokallio 1 ja 2) sekä sijainnista, edellä mainitut vaatimukset huomioiden. Museo voi kommentoida suunnitelmia sähköpostitse. Mikäli suunnittelualueella on vanhoja tiilimuuntamoita, joita aiotaan poistaa käytöstä, tulee niistä toimittaa tieto museolle.

Hujansalon kulttuurimaiseman alueella on suunnitelmaan kirjattu, että Jaakolan alueen kaapeloinnit kulkisivat peltoja pitkin. Museo huomauttaa, että alue on maakunnallisesti merkittävä maisema-alue, ja kaapeleiden sijainnit eivät saa vaikuttaa peltomaiseman arvoihin. Kaapeloinnit tulee mahdollisuuksien mukaan sijoittaa pellon sijaan tien läheisyyteen. Mikäli kaapelit sijoittuvat pellolle, tulee ne sijoittaa niin, etteivät kaivaukset heikennä maisemallisia arvoja. Alueen kaivauksien jälkeen on huolehdittava maisemoinnista niin, että alue palautuu maisemallisesti lähtötilanteeseen.

Museolla ei ole muuta huomautettavaa suunnitelmasta.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

kokoelmapäällikkö Sari Kainulainen

arkeologi Siiri Tuomenoja

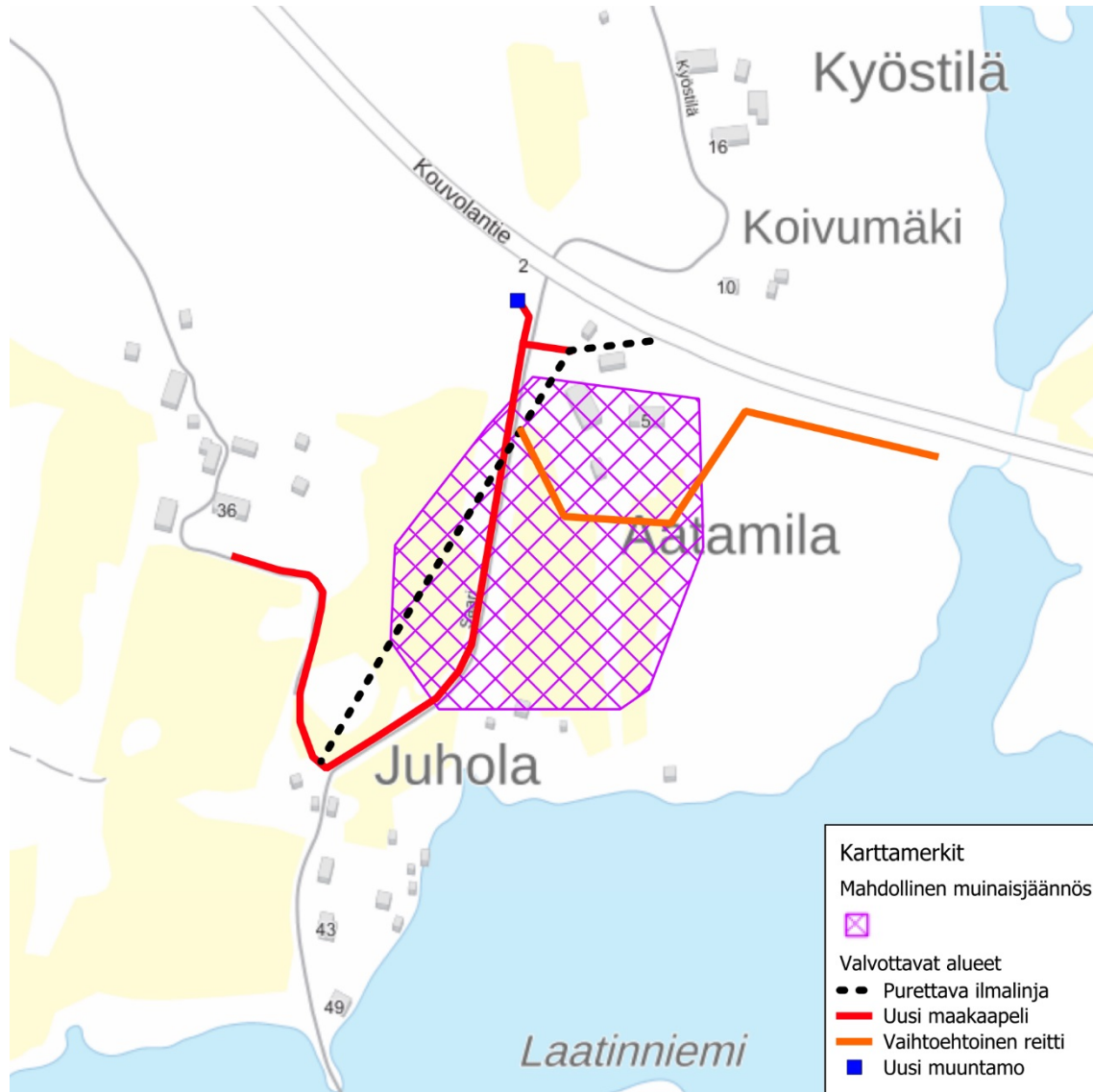
rakennustutkija

Sanni Hujanen

Liitteet: Karttaliite

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus

Karttaliite

Mahdollisen muinaisjäännöksen alue ja valvottaviksi edellytetyt alueet. Kylätontin sijainti on viitteellinen, koska kohdetta ei ole tarkastettu maastossa. Kaikki muinaisjäännösalueella ja sen välittömässä läheisyydessä tehtävät kaivuutyöt edellyttävät arkeologista valvontaa, vaikka suunnitelmat muuttuisivat nyt esitetyistä. Pohjakartta: Maanmittauslaitos.